

Rokkantok Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Nicodjia an
Orv. Hadigondozó Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 24 fillér.
Előfizetési ár: évenként 6 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

III. évfolyam

POZSONY, 1918. MÁRCIUS 15.

6. szám.

A jövőről.

Irtá Dr. T. J.

Pozsonyi rokkantintézetünk alapításának első napjától kutatva kereste az utat, mely betegeknek bémult testrészein keresztül lelkükhöz vezet. Nem állott meg egy pillanatra sem a rokkant talpraállásánál, nem elégitette ki a néhány heti kezelés után elszórt mankók tömege, fáradhatatlanul mérlegelte az összefüggést rokkantjainak jelen élete, mult tervei s jövőbe irányuló tépelődései között.

Hidat akart építeni az egyéni és társadalmi vonatkozásaiban s életföltételeiben annyira különböző három korszak között.

Holga jelen kétségeit, hol a multhoz görcsösen ragaszkodó akaratot kellett kiküszöbölni, hogy a testben elgyengült, lelkileg közömbös emberi erőt az ébredés, a haladás, az okos élet ösvényére terelje, feljázva a tudás, megértés s birálat fegyverével jövő küzdelmére.

Ez a gondolatfonál az intézet fennállása óta céltudatos munkarenddé tömörült. A multból a jövőbe vezet s a rokkant boldogulását, megélhetését s az új társadalomba zökkenés nélkül való beilleszkedhetőségét célozza.

Aki azonban a rokkant katona gondolkozásába nyílt s komoly bepillantást nyert, annak meg kell állapodnia egy holt ponton vajdó gondolatainak egy kisértészerűen visszaterő szakánál: a családalapítás kérdésénél.

Ez a pont szikrányival sem fontosabb a rokkantokra, mint az egész nemzetre nézve.

A Hadigondozó Hivatal intézeteiben ki-függesztett hirdetésekkel is segítségére sietett ápolójainak, megadva nekik a családalapításra való irányelveket. Ezek közül kettőt akarok különösen kiemelni.

A) Ha házasodol, válassz egészséges élettársat. A szülők tulajdonságai az utódokban visszatérnek.

B) A rokkant éppen olyan jó családapa lehet, mint az ép egészséges ember. Az apa sebesülései nem ártanak a születendő gyermeknek. Ezek a tapasztalatok évszázados, növényeken és állatokon végzett kísérletekből s az emberi családfák tagjainak gondos, többoldali megfigyeléséből szűrődtek le.

Az emberi faj nemesítésének szolgálatában ma már laboratóriumok s kutatók tömege áll. Ezek egyike: Darwin mondotta: „Az ember aggodalmas gondal vizsgálja lovainak, barmainak és kutyáinak jellemét, családfáját, mielőtt azokat összepárosítaná, de ha a maga házasságáról van szó, ritkán vagy sohasem fejt ki ilyen gondot.”

Választás által pedig mégis lehet valami befolyást gyakorolni ivadékaiknak nemcsak testi szerkezetére és külső alakjára, hanem egyszersmint értelmi és erkölcsi sajátságainak javára is.

A testi és szellemi egészség, az étellel megbirkózni tudó jó tulajdonság átvitele, öröklése a szülőkről az utódokra nemzetgazdasági s egyéni szempontból egyaránt messze túl szárnyalja azt, amit az ősről visszamaradt, földhöz kötött rög vagy családi név nyújthat.

A gyermekeknek szüleikhez, az egyes népfajok tagjainak egymás között való hasonlatossága bizonyítja legszembetűnőbben az átöröklés tényét.

Az átöröklés, mint bármely más természeti folyamat az embert illetőleg ezideig még nagy részeiben ismeretlen törvényeknek hódol. Az életben azt tapasztaljuk, hogy az utódok hol a szülők egyikének, hol minükettőlnek közös tulajdonságait mutatják, majd nagyszülők vagy oldalági rokonok testi-lelki vonásait ismerjük fel, majd a régi ősök tulajdonságai élednek fel bennük. Az átöröklést a szülők ivarsejtjei közvetítik. Bonyodalmas szerkezetük egyik része részleteiben is magában hordja a szülők jó és rossz tulajdonságainak csiráját.

Ha mindkét szülő részéről e részecskék szerencsés formában találkoznak és rendeződnek, az utód azok jó vagy rossz tulajdonságait sokszorozott mértékben mutatja. Így támadnak a nagy tehetségek testi vagy szellemi vonatkozásban, vagy mindkettőjükben közepes családokból vagy ez alapon léphet fel egy korcs ivadék testileg és szellemileg magas színvonalon álló szülőktől. Írók, művészek, tudósok és egészséges családok nagy számát ismerjük, kik generációról generációra vagy néhány nemzedék átugrásával hasonló gyermekekkel ajándékozták meg nemzetüket.

Ki kell emelni, hogy az életben szerzett tulajdonságok közül csak azok öröklőhetők át, melyek a csirasejtekben mélyebben s állandó jellegű elváltozást hoztak létre. Ily módon tulajdonképpen nem is a tulajdonságok öröklődnek, hanem a csirasejték elváltozásai, melyek a késő generációban szerencsés keverődéssel képesek bármikor ezeket a tulajdonságokat az utódokban ismét napszinre hozni.

Nem öröklőhető át tehát az életben elvesztett láb, kéz, szem, hallás stb. hiánya, amint nem öröklődik a chinai nőknek évezredek óta összepréselt lába, a zsidóknál szokásos körülmételek. Amint a kísérletek mutatják, pl. fehér egerek farkát egymásból származó száz és száz családnál vágthatják le, az utódok mégis hosszú farokkal jönnek a világra. Épp így a mesebírdomalmába tartozik az a felfogás, hogy részeg állapotban nemzett gyermekek egészségtelenek lesznek. Ez a néhány órai elváltozás nem képes a már kész sejtekben állandó jellegű elváltozást létre hozni. Az egészséget illetőleg orvosi szempontból születéskor minden egyén sorsa több szempontból már meg van pecsételve.

A külvilág ezt szépítheti vagy elodázhathatja, de soha teljesen meg nem változtathatja.

Ahogy átöröklődnek a faji jelleg, családi vonás, a termet, test hossza, épp úgy átöröklődhetik a balkezesség, a szervezet ellenállása, a tehetség és oly szervi eltérések, melyeket az

utódok szüleinek hasonló megbetegedése idézett elő.

Az átöröklött betegség nem jelentkezik szükségszerűen mindjárt a születés után, hanem csak a későbbi évtizedekben. Ez esetben az utód a betegség vagy tulajdonság appangó csiráját, vagy csak a reávaló hajlalmosságot örökölte szüleitől.

A leggyakrabban átöröklhető betegségek közül, melyek rendszerint már a születéskor jelentkeznek, csak néhányat említek pl: törpeség, hosszúnövés, többujjuság, nyulajak, farkastorok, szeplősség, fehérbőrűség, szokatlán dús szőrzet a testen, vagy ennek hiánya, hiányos rendetlen fogazat, izom-, ideg- és egyes csontmegbetegedések, alkony-vakság, színvakság (melyet az unokák a nagyapától örökölnék az anya révén, anélkül, hogy az utóbbi maga megbetegedne), szemhéjlógás, kancsalság, dadogás, eskór, gyengeelméjűség, cukorbetegség s vérzékenység (ez utóbbinál szintén rendszerint a nagyatyától az ép anya révén vitetik át a betegség, az anya ivarsejtjeiben e tulajdonság lappang anélkül, hogy a szervezete ugyanezt a betegséget mutatná), végre a süketnémaság. A vele született süketnéma szülők gyermekeinek 30 százaléka süketnéman születik, ha mindkét szülő beteg volt s 15 százaléka ha csak az egyik szülő szenvedett e bajban.

Nehezebb az átörökléssel kapcsolatba hozni azokat a betegségeket, amelyekre csak a hajlalmosságot örökölte az utód ősieitől. Ilyenek: köszvény, kövérség, cukorbetegség, tébolyodottság és néha a tuberculózis és syphilis, mely két utóbbi a születéskor vagy később nyilvánulhat. A syphilissel és tuberculóssal (tüdővésszel [heptika]) való fertőzés vagy az ivarsejték, vagy a méhlepény (az anya szervezetben), vagy a szopatás útján tejfel kiváló bacillus vagy méreghatás következtében történik.

Az is lehetséges, hogy a szülők e betegségei az ivarsejtéket oly módon befolyásolták, hogy a belőlük keletkezett ivadéknak még a szél is megárt anélkül, hogy az említett két betegségben szenvednének.

Eppen ezért nem lehet állítani, hogy tuberculoticus szülőktől származó, látszólag ép gyermekek halandósága nagyobb lenne, ha szüleitől azonnal elszakítva egészséges környezetbe vinnék, mint az ép, egészséges család gyermekeinek halandósága.

Terhesség alatt a fejlődő pete s a belőle származó gyermek az anya részéről a káros hatások egész sorának lehet kitéve, ami beteges, csenevész utódokat vonhat maga után.

Eltelkintve attól, hogy megfogyott nemzetség nagy szüksége van életerős, egészséges gyermekekre, a családi tűzhely melegében sem pótolhatja semmi az egészséges, ép gyermekeket. Erre pedig egy út van: egészséges élettárs választása.

A pozsonyi rokkantak oktatásáról.

Irta: Suján Pál tanár, százados.

(Folytatás.)

17. Szabótanműhely. Elhelyezése: a m. kir. fémipari szakiskola első emeletén van. Az oktatók: ifj. Zsákovits Károly szabómester és szabász, a tanműhelynek egyszersmind vezetője is, szakazvezető, és Ruckert György szabómester, órvezető; mindkettő katonai vezényelt. A tanítási idő: délelőtt 8 órától 3/4-ig és délután 2 órától 3/4-ig. Az oktatók nyelvismereténél fogva: magyar, német, tót anyanyelvűek tanulhatnak.

A mesterség elsajátíthatására körülbelül 15 hónap szükséges. Ha a rokkant a szabászatban is nyer kiképzést, a mi természetesen csak külön óhajára történik, akkor az említett 15 hónapon felül még 5 hónapig kell kb. tanulnia. A tanulást a rokkant beutalása kor azonnal megkezdheti. A szabómesterség kitanításának tananyaga a következő: Első hónapban: a varróút tartása; a különféle öltések gyakorlása; gombvarrás; lyukkötés. Második hónapban: géppel való varrás, fércelés; vasalás. Harmadik hónapban: zsebfedő, nadrágszorító stb. segéd munkák készítése. Negyedik és ötödik hónapban: Nadrág varráshoz összeállítási fércelés és áttűzés; nadrág zsebek készítése; nadrág bevasonozása. Hatodik, hetedik és nyolcadik hónapban: nadrágok bevasalása, bevégzése és levasalása, vagyis teljes készítése. Kilencedik, tizedik hónapban: Zsebek, ujjak és mellények készítése. Tizenegyedik hónapban: Kabát-próbák készítése, gallér ráfércelés és ujjak befércelése. Tizenkettedikben: bélés aláfércelés, kabátok összeállítása. Tizenharmadik, tizennegyedik hónapban: kabátok bevégzése, szélek tűzése vagy átvarrása. Tizenötödikben; kabát bevasalása és ruhadarabok készítésének gyakorlása — A szabászatot is tanulók öt hónapi tanmenete a következő: Első hónap: 1—2-ik hetében a mértékek ismertetése és törtekre való felosztás, a 3-ik hetében: kabát háti részének beosztása és rajzolása, a 4-ik hetében: kabátok eleje, ujjak és mellények beosztása és rajzolása. Második hónapban: frakk, jaquet és szalónkabátok beosztása és rajzolása. A harmadikban: pantalonok, breeches, pump- és knickerbocker-nadrágok rajzolása. A negyedikben: reverenda és abbakabátok beosztása; természetellenes növények számára való ruhadarabok rajzolása, próbálása és igazítása. Az ötödikben: magának a szabásznak gyakorlati művelete; A tanműhely

berendezéséből és fészerezéséből a hadigondozó hivatal tulajdonát képezi: 1 darab villanymotoros varrógép, 15 drb. ülőke, 1 rajzasztal, 5 drb. olló, 1 drb. hulladékfoszár, 1 fogas, 1 drb. íróasztal, 1 drb. villanyvasaló (jelenleg nem szabad használni). Litmanovszky J. szabómester ajándéka: 1 drb. vasaló asztal, 1 műhelyasztal, 2 drb. vasalódeszka, 5 drb. ülőke. A műhelyvezető Zsákovits tula donát képezik: 1 varrógép, 9 drb. ülőke, 1 drb. szekrény, 2 drb. közönséges vasaló, 2 drb. vasaló párna, 2 drb. vasalódeszka, 1 drb. szabókefe, 3 drb. szabászati beosztású háromszög, 2 drb. celluloid görbe vonalzó, 2 drb. egy az öthöz kisebbítésű vonalzó, 15 drb. különféle mértékre kisebbített mérőszalag, 3 drb. centiméter.

A műhelyben bárki magános rendelhet. A műhelyben feldolgozásra kerülő rendelés legnagyobb része eleinte a pozsonyi Zsákovits cégtől eredt az ehhez szükséges anyaggal együtt, körülbelül egy év óta azonban kisebb cégeknek és magányosoknak rendeléseit végezte.

Az 1915 szeptember hó elején megindult tanműhely a jelen napig 97 drb. nadrágjavítást és átalakítást, 64 drb. öltönyjavítást eszközölt kb. 300 kor. értékben, a munkadíjat számítva. Továbbá 21 öltönyt, 103 nadrágot, 38 gyermekkabátot, 7 köpenyt, 17 zubbonyt, 60 pár a Dr. Fischer-féle mobilizatorhoz való kéz- és lábmanchettát készített, összesen kb. 1700 kor. értékben. Az 1917 pozsonyi hadigondozó kiállításon 1 öltönyt s néhány kisebbített szabásmintát állított ki a műhely.

A műhelynek fennállása óta 122 rokkant tanulója volt, akik közül a jelen ideig eltávozt már 83. A már elmentek közül bizonyítványt kapott 15, és pedig: Freund Béla, Zsdánszky Emil, Ikonár I., Geletei László, Herchl György, Ravcsina A., Gajdas J., Antanasz L., Vasvári János, Mava J., Tudik I., Roszocha M., Zsilik I., Hlavasovits Ferenc, Löwinger Ferenc.*) Mesterségük folytathatását beigazolták kilencen Sandon M., Csedler I., Leckó E., Gaál K., Gígler F., Ondrkál K., Podolszky Károly, Téli János, Kováts G.

Tanulás közben a tanulás alól felmentést nyert megélhetésük bizonyítása folytán 18 A tanulást megtagadták: Krisztnik I., Katona I., Ribar János, Popovics Pál, Vit Joachim, Reckl János, Berlakovics J., Siska I., Balázs Gy., Plesznik I., összesen 10.

Még a tanulás befejezte előtt lettek kibo-

* Azelőtti, polgári foglalkozásukat illetőleg ezen 15 közül 2 volt azelőtt is szabó, 1 közműves, 6 földműves, 1 betonmunkás, 4 gyári munkás, 1 kereskedő.

Barátság és kötelesség.

Irta: Krammer Jenő.

Vigan folyt az élet az 1914-ik év tavaszán Heidelbergben a diákság szent városában. A szövetség közös nagy helyiségében vigan ültök össze poharaikat az Európa minden országából ide seregülő tanuló ifjak, éltetve az arany diák életet! A lelkes, szabadelvt franciák, az edzett, önértetes poroszok, a kedélyes bajorok, a hidegvérű angolok, oroszok, a pusztas „szabad fiait“ a magyarok és kelet népei: a bolgárok, szerbek és törökök, de még az ázsiai sunyi sárgák, a japánok is képviselve voltak a diákság körében.

Esténként tartották hangos összejöveteleiket. Jól végzett napi munka után jól esett a kedélyesen eltöltött est mindannyiuknak. A páratlan rajnai bor, mely mellett el-el beszélgettek terveikről, tapasztalataikról, hazájukról s mi egyébről. Csak két diák maradt távol a szórakozóktól, csak két diák húzódott vissza minden este szerény közös kis hajlékába, egy derék német csizmadiamester kiadott hónapos szobájába vagy pedig künn sétált enyhe szép holdvilágos estén a Neckar partján, elbeszélgetve merész terveikről, melyek nem hagyták pihenni agyukat. Egy magyar és egy orosz diák. A magyar fekete gyereket volt. Szemében lobogott a szenvedélynek az a tüze, mely a németek szerint a „pusztas fiait“ jellemzi, és a lelkesedés lángja, mely könnyen fölgyújtotta az ifjú lelkét. Az orosz nyugodt, higgadt tekintetű szőke ifjú volt, olyan, akit nehéz nyugalmából kihozni. — Ez a két ifjú bár természetük homlokegyenest ellenkezett, minden-

hová együtt járt, együtt tanult, együtt étkezett együtt lakott, egyszóval egy volt testben és lélekben. Mindkettő szegény gyerek volt. A magyar fiú egy adószámízt özvegyének fia, aki ugyancsak szegényesen élt, lemondva minden kényelméről, hogy csak őt támogathassa, taníthassa, mert hát a mi jó magyar anyáink inkább tehetségükön felül neveltetik fiaikat, inkább nyomorognak, semhogy belőlük inas, majd jóra való mesterember, iparos legyen. A mi ifjunkra azonban nem hiába költötte anyja pénzét, nem hiába nyomorgott érte, megvonva magától minden kényelmet, az derék jóra való gyerek volt, aki komolyan foglalkozott, azokkal a dolgokkal, melyeket különös előszere-ttel választott pályáján szükségesnek tartott.

— Orosz bajtársa Alexander Mlikow árva-gyerek volt, anyját már régen elvesztette, nem is emlékezett rá, apja pedig az oro z-japán háborúban áldozta fel életét a sárgák elleni kemény küzdelmekben. Keresztapja vette magához az árva maradt ifjút, akiből eleinte mesterembert akart faragni, később azonban látván, hogy keresztfia mily szorgalmasan tanult a középiskolában, elhatározta, hogy tovább képeztesse ki. Sikerült számára egy állami ösztöndíjat megszerezni, így juthatott el Alexander Mlikow álmainak színhelyére: Heidelbergbe. Itt barátkozott össze a két jó barát és oly jól érezték magukat szerény kis hajlékukban, hogy nem kívántak részt venni a heidelbergi hangos diákestéken. Szép, nagyon szép napok voltak ezek, melyeknek a közele-gő vész előszele vetett véget. Már az osztrák magyar monarchia trónörökösének meggyilkolása a bekövetkezendő világeseményekre terelte a diák ifjak figyelmét, mikor pedig a

csátva a következők: Müller, Dubecz, Fésűs, Vincze, Palona, Hubonyi, Gottwald, Pasztucha, Vaszán, Milák, Mártis, Horváth, Cziblik, Brza, Jánotyik, Rosznovics, Leskovics, Baranovics, Rehora, Nagy, Maknity, Kiss, Dudás, Kokai, Magula, Mungyar, Kertész, Ulrich, Plenár, Nagy, Pópa, Moravcssek, Szurma, Virzsák, Lakatos, Gálik. Ezek közül a polgári életben üzött foglalkozásira nézve azelőtt: 1 volt szücs, 22 földműves, 9 szabó, 3 napszamos, 1 vincellér.

Je enleg jár 37 rokkant: Macsalka, Téles, Bondor, Fekete, Hamar, Markovics, Plenár, Ranner, Slahor, Hrusz, Szluka, Balázs, Kovács I., Penhacker, Jakubcsik, Hudacsek, Soncsek, Medvedik, Chudy, Ondruss, Latyák, Lichner, Móricz, Zwick, Schopf, Petrik, Nancsovics, Szadlon, Jaskó, Moravanszky, Szokolik, Rost, Dudás, Pliesovszky, Zahlík, Sidó, Hantabal.

Ezek közül a polgári életben azelőtt üzött foglalkozására nézve volt: 1 közműves, 1 raktársegéd, 1 csapos, 2 gyári munkás, 25 földműves és 7 volt azelőtt is szabó.

A jelenleg járó rokkantak közül Macsalka L., Tiles I. és Slahor János más bizonyítványt is nyertek.

Az összes eddig jártak közül szorgalmukkal és előmenetelükkel kitűntek és ezért jutalmat nyertek: Geletei L., Ravcsina A., Tudik I., Macsalka L., Markovics M., Balázs K.

Néhány rokkantunkról közölhetem a következő adatokat:

Vasvári I., akinek a hadigondozó hivatal rendezett be kb. 800 kor. értékben szabóműhelyt, Alsóvarcán telepedett le. Klein János Gyula, aki gránátlegnyomástól lett rokkant s aki a polgári életben szabósegéd volt, a műhelyünkben a szabászatot tanulta ki; a Hadigondozó Hivaltól kb. 1000 kor. értékű műhelyberendezést kapott; műhelye Pozsonyban, a Petőcz György-utcában van. Baranovics M. a Róth-féle patrongyár szabóműhelyének a vezetője; ugyanitt van Mava J. lábamputált, aki a polgári életben félig megtanult szabómesterséget egészen kitanulta műhelyünkben; mindkettő heti fizetése 100—100 kor. Kókay J., aki a háború előtt tanult szintén 1 évig szabóságot, önként jelentkezett katonának; megsebesült, amputálták bal lábát, már felszabadult nálunk s hogy könnyebben dolgozhasson, kap egy kb. 850 kor. értékű villanyos varrógépet.

A szabóműhelyi oktatást a legelső időben id. Zakovits K. hírneves szabómester vállalta magára Lőrincapu-utcai úridívat szabósága műhelyében. Az első közt volt, aki sietett a rokkantak jövőjéről gondoskodni. Ő élte át egyszersmind a keserű napokat is, amelyekben

kettős monarchia ultimátumot adott át Szerbiának, egyszerte megfogytott a nagy diáksalád. Hazasiettek a szerbek, és nemsokára a rosszat sejtő franciák is, akik érezték, hogy a revanche óája ütött, majd később az angolok és az oroszok, no meg a királyi kürt szavára a magyarok is. Endrődi Miklós is behívót kapott. Alexander szintán távozni készült, hogy hazájában legyen a vész óráiban. Nehéz szívvel bucsuzott a két jó barát, könnyező szemmel szorították egymás kezét. Az utolsó estén megesküdtek egymásnak, hogy örökké hű bajtársak maradnak mindhalálig, testvéri szeretettel fognak egymásra gondolni, s ha a háború elmúlt, ismét összejönnek és folytatják megszakított tanulmányaikat e szép helyen. Ezzel a kölcsönös komoly ígérettel vált el a két jó barát, az egyiket a robogó D-vonat száguldva vitte délkeletnek, a másikat pedig észak-kelet felé!

II.

Galicia vértől ázott mezein L. falu előtt rohamra gyülekeztek a magyar honvédcsapatok. Az egyik rohamszakasz parancsnokát, egy ifjú magyar honvéhadnagyot, Endrődi Miklóst, L. falu elfoglalásával bízta meg a vezetőség. Bátran indult el a maroknyi kis csapat, élén a fiatal tiszt, harci tűz égett lelkében, ragyogott az arca, ha legényeire, a talpig derék somogyi bakákra nézett. Lassan rajvonalba fejlődve haladtak előre, egész az orosz sáncárokig, mely közvetlen L. falu határán húzódott. A szétlőtt drótakadály előtt sortűz zúdult rájuk. A muszka észrevette támadó bakáinkat. Endrődi nem habozott, egy „Rajta!“ „Szuronyt segez!“ kiáltással megrohanta embereivel az oroszok állását. Kemény harc

még a hála nem nagyon nyert kifejezést. Azonban lassan megnagyobbodván a szabóságot tanulni akarók száma, e tanműhely is az állami szakiskolában nyert otthont, amikor is már ifj. Zsákovits K. vette át a nehéz s feltehető munkakört. Az ő első tanítási ideje sem mult el minden keserűség nélkül, de mára a legtörekevőbb hangulat s az általam felsorolt eredmények sorozata igazolja szabó oktatónk érdemeit. Ifj. Zsákovits 4 középiskolát végzett; mesterségét Wienben, majd Pozsonyban tanulta ki, 1914-ben. Wienben Goldmann és Szalacs udvari szabónál, majd Danek és Berger cégeknél volt alkalmazva. Wienben a szabászati akadémián tanfolyamot is végzett. Atyja üzletében 1 évig, mint önálló szabász is működött már. A rokkantaknál viselt terhes munkájában méltó segítő társa Rücker György, volt pozsonyi szabómester, aki végtelen odaadó buzgalommal, jóindulatú modorával jár elől jó példával a rokkantak előtt arra nézve, hogy hogyan kell a műhelyvezető mester sok gondját a jóakarató munkával könnyíteni.

(Folytatjuk)

Körrendelet

a hadirokkantak és özvegyeknek házi állatokkal való ellátására vonatkozólag.

(Folytatás.)

VI. §. Szárnyasok.

Minden hadirokkant és özvegy, aki igazolja, hogy A) családos, B) vagyontalan, C) valahol állandóan letelepedett, vagy állandó elhelyezésre számíthat, D) takarmánya van, vagy ilyent szerezhet, kérheti, hogy liba, kacsa és csirke beszerzésére összesen 300 koronánál nem nagyobb egyszeri segélyben részesíttessék.

VII. §. A segélyek halmozása.

A hadirokkantak és özvegyek kérhetik, hogy I—VI. §-ban, valamint más körrendeletekben rendszeresített segélyek közül egyszerre többek folyósíttassanak részükre. Ilyen esetben a segélyeknek 500 koronát meghaladó része kamatmentes előlegnek tekintendő és a rokkantsági, illetve özvegyi járulékoknak végleges megállapítása után tetszőleges részletek en visszafizetendő lesz.

Az Országos Hadigondozó Hivatal különös méltánylást érdemlő esetekben az előleg visszafizetését részben vagy egészen elengedheti.

fejlődött. Hősiesen küzdöttek a magyarok, vitélül védekeztek a muszkák. Endrődi Miklós derekasan verekedett, leszűrván néhány orosz, tisztjükkel került szembe. Mikor ennek nyugodt higgadt tekintetét megpillantotta, visszahökent, ismerős volt neki ez az arc, ez a termet, a muszka tiszt Alexander Mlikov volt, a ki megpillantván és felismervén barátját, mosolyogva nézett rája. Endrődi már már leeresztette bajonettjét, a mikor hirtelen eszébe jutott a falu, a roham, a harc és fülébe csengett a magyar népfelkelő vitézek, kiáltása: „Üsd, nem az apád!” Endrődi megfellebbezett magáról, elragadta ismét a harci tűz, nem látott semmi mást maga előtt, mint az elfoglalt falut s a csillagos éremkeresztet, a hősök jutalmát, egy lökéssel mellébe szúrta a szeretettel mosolygó muszka tisztnek. Hőrovgva bukott az a földre, melléből patagzott a vér, melyből egy csepp Endrődi kezére esett, a ki összeborzadva hallotta a vonagló ajkak utolsó sóhaját: „Ez a baráti hűség!” Endrődi erőt vett magán, tovább rohant és nemsokára teljesítve volt a parancs, a falu a miénk volt! — E közben a többi rohamoszlopok is győztesek maradtak a harcban, az oroszok egy erős, fontos állása a magyarok kezébe került. A diadal öröme a L. mellett levő kastélyban este összejöttek a tisztek, magyarok és németek vegyest, hogy egy jól eltöltött estével fejezzék be a mai napot. Endrődi is megjelent. Mellén már ott csillogott a katonai érdemkereszt harmadik osztálya, melyet a falu elfoglalásáért a vezénylő tábornok személyesen tűzött a mellére. A kastély pincéjéből bőven került bor az asztalra, nem hiányzott a tiszteknél tehát a jó kedv, melyet még néhány cigány

VIII. §. Előleg állatkereskedőknek.

Ha valamely hadirokkant igazolja, hogy A) háború előtt állatkereskedéssel foglalkozott, B) családos, C) vagyonos, vagy vagyona kiáltása van, D) kitogástalan erkölcsű, kérheti, hogy állatkereskedői vagy közvetítői foglalkozásának újbóli felvételére 2000 koronánál nem nagyobb előleg utalványoztassék számára. Ez az előleg kamatmentes és a hadirokkant rokkantsági járulékaiknak végleges megállapítása után tetszőleges részletekben lesz visszafizetendő.

IX. §. Általános elvek.

A segélyeket, illetve előlegeket más célra mint arra, amelyre folyósították, felhasználni nem szabad.

Az I—VI. §-ok alapján engedélyezett segélyekből vásárolt állatokat tovább eladni nem szabad és azokat kizárólag tenyésztési, vagy élelmezési célokra kell használni.

A segélyeknek és előlegeknek más célra való felhasználását, nemkülönben a tenyésztés, vagy élelmezés céljaira szolgáló állatok eladását külön kell kérni.

X. §.

Aki a folyósított segélyeket és előlegeket engedély nélkül más célra használja fel, vagy aki a segélyből, illetve előlegből a tenyésztés és élelmezés céljaira vett állatokat engedély nélkül eladja, az a segély visszafizetésére fog kötelezteni és minden későbbi, vagy más természetű segélyre vagy előlegre többé nem számíthat.

XI. §.

Minden hadirokkant és özvegy kérheti, hogy a segély, illetve előleg újból folyósíttassék abban az esetben, ha a tenyésztés, vagy élelmezés céljaira beszerzett állatok önhibáján kívül elhullottak vagy hasznavehetetlenné váltak.

A VIII. §-ban említett előleg ismételtelen sohasem folyósítható.

(Vége következik)

Hirek.

A királyi párnak fia született. Március 10-én d. e. 10 ó. 40 p. kor Badenben Zita királyné ő felsége egészséges, erőteljes fiúgyermeknek adott életet. Az örömdetes eseményt másnap hajnalban Pozsonyban is 101 ágyulövessel adták a lakosság tudtára. A királyi párnak ez az ötödik gyermeke és a negyedik fia. Az első a trónörökös, Ottó Ferencz József 1912.

katoná hegedűjének nyikorgásnak beálló muzsikája is fokozott Endrődi elfelejtette a történeteket, vigan kurjongatott kutya jó kedvű bajtársaival versenyezve — Az asztalra burgundi vörös bor került, vigan töltöttek belőle a tisztek rang szerint, mert hát az udvariasságot a katonaság még háborúban is megtartja. Az üveg Endrődihez jutott. Vigan töltött ez magának. Egy csepp a kezére esett. Összeborzadt. Eszébe jutott a véresepp, a haldokló barát és annak hörgő szavai. Elsápadt. Egyszerre elment a kedve a mulatozástól, bocsánatot kért bajtársaiktól és visszavonult a kastély neki kijelölt szobájába. Levetkőzött és lefeküdt. Sokáig hevert álmatlanul. Gyötörte őt a gyilkosság gondolata, hiába védte magát, hiába mondogatta százszor: „Végre is kötelességemet teljesítettem, háború van, ő az ellenségem”, a következő pillanatban már maga előtt látta Alexander Mlikovot, a mint csendesen mosolyogva eresztette le fegyverét. „Ő nem akart harcolni, gyilkos vagyok, gyilkos!” Ez a gondolat nem hagyta nyugodni, füledt lett a szoba levegője, felöltözött és kiment a szabadba. Megállt az oroszok elfoglalt árkan s nézte, nézte a tiszta csillagos eget, mely a holdvilág fényében úszott. Csendes volt a táj, itt-ott zördült meg a fák levele. Endrődi némán szemlélte az eget, a kis csillagokat és a természet szépsége, a Teremtő gyönyörű alkotása már-már megnyugtatta lelkét. Ekkor távolból csendes énekszó zaja ütötte meg a fülét: „Nem én lettem hűtlen hozzád! . . .” hozta a szellő a magyarok dalának szavait. Endrődi megborzadt, eszébe jutott az ő barátja, akinek örök hűséget esküdt s akinek nemes szívébe nem állította fegyverét döfni, Minden tagjában

november 26-án, a második: Adelheid főhercegnő 1914 januárban, a harmadik: Róbert főherceg 1915 februárban és a negyedik: Felix főherceg 1916 májusban született. A március hó 11-én tartott helyőrségi hálaadó istentiszteleten a pozsonyi hadigondozó intézet tisztjei és rokkantjai is részt vettek.

A „nincs dohány”-tábla betiltása. Szigorú rendelet jelent meg, hogy a trafikoknak nem szabad a „szivár, cigarettá, dohány” el fogott” című cédulát kiakasztani. Vagyis dohánynak lenni kell, vagy lenni kellene. A rendelet azt célozza, hogy nem szabad a trafikoknak a szivni valót eltenni, a törzsvendégeknek, nem szabad élelmiszer ellenében a három vagy négyszeres áron eladni, stb. Hogy a rendeletnek tényleg meglesze-e a hatása, az más kérdés. Lehet, hogy tábla helyett majd előszóval fogják a trafikban megmondani, hogy cigarettá vagy dohány még mindig nincs, dacára annak, hogy lenni kell.

Az orosz cár bukásának évfordulója. A napokban mult egy esztendeje, hogy nyílt pályán megállították az orosz cár udvari vonatát és ettől a perctől kezdve Oroszországnak nem volt cára. A nagy forradalom, ami evvel kezdődött, még mindig forrong Oroszországban; azóta már nemcsak a cár bukott meg, hanem az őt követő Kerenszki-kormány is, sőt legutóbb a bolsevikiek vezére, Trockij is. Az orosz lavina pedig tovább gurul. Vajjon mikor fog megállani? !

Szerkesztői üzenetek.

Körjegyzőségek, Kocsócz. Az ezidei lapokat 1918 január 1-től küldtük a január 15-iki szám kivételével, amely kifogyott. Az elmúlt évfolyam lapjaiból némely szám teljesen kifogyott, úgy hogy 2-3 szám teljesen hiányoznak. Kérünk értesítést, hogy a többit küldjük e.

Kollár Nándor rokkant tüzemesternek, Szered. Mivel sem a pozsonyi intézetnek, sem a Hadigondozó Hivatalnak saját bíraskodása nincs, ügyét nem veheti kezébe. A dolog a polgári büntetőbíróshoz tartozik. Talán nyugodjék meg abban, hogy a feljelentés legfontosabb része ügyis már megtörtént.

Horváth Sándor-nak, Fertőszéplak, **Lenosko Antal**-nak, Bán, **Rebők Péter**-nek, Nagyrábé. A lapot a kért címre küldjük.

Marosan József-nek, T.-Szarvad és **Szöke Ferenc**-nek, Nyitra. Pontosabb és olvashatóbb címet kérünk.

remegett, érezte, hogy nem bírja már tovább a lelkiismeret vádoló szavát, érezte, hogy utána kell mennie barátjának, akinek hűséget fogadott, a kit eiasított magától.

A kastély előtt posztoló katoná némán járt fel s alá az enyhe nyári éjjelen. Minden csendes volt! A sok kis égi lámpás barátságosan csillogott, a holdtól megvilágított alvó természetre szeretettel tekintve le. Az ő, egy derék 44-es somogyi baka, gondolatban hazaszállott a kis falucskájába, a kis házába, mely előtt nem egyszer üldögélt a padon ilyen szép holdvilágos nyári éjszakákon, csendesen pipálva és csevegvé életpárjával és kis fiacskájával.

Megállt és merengve nézett a távolba, arra, a merre paraszti eszével a magyar hazát gondolta, arra, a merre a Nagy Göncöl rúdja fordul. Ábrándozásából egy dörrenés rázta fel! Kis ideig figyelt, vajjon nem követi a lövést egy másik, de mikor látta, hogy minden csendes, sehoh az enyhe szellő susogásán kívül, mely nem más mint a pihenő természetnek finom lehelle, semmi lármá nem zavarja a nyugodt léget, tovább járkált és gondolataiba merült.

Másnap hajnalban az ügyeletes tiszt bejárta a terepet, megvizsgálván, vajjon minden rendben van-e. Az egyik megfigyelő helyen egy ifjú holttestére bukkant, a kiből ijedten ismerte fel fiatal bajtársát, Endrődi Miklóst, a kinek mellén nagy lött seb tátongott. Biztosan az ellenség golyója találta szegényt éjjeli sétáján, gondolta és intézkedett hogy eltemessék.

A hivatalos listában pedig egy hét múlva az a néhány szó jelent meg: Endrődi Miklós kötelességét híven teljesítve, becsülettel elesett!

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Fűtők.

Berger Mayer, Máramarossziget, Lónyai-utca 37, vizgázott fűtő, lakás.
Dr. Navratil Imre, Budapest, IV. Kecskeméti-utca 6, segédhazmester és fűtő. Lakás, világítás, fűtés és 160 korona.

Irodai alkalmazások.

Harkácsi Körjegyzőség. Harkács (Gömörm.), irnok, évi 2000 korona, nőtlen ellátást kap.
Grinádi Körjegyzőség, Grinád, irnok, lakás, fűtés, világítás és ellátás, 40-60 korona havi fizetés.
Ujvársári Körjegyzőség, Ujvársár, irnok, lakás és teljes ellátás, havi 30-60 korona fizetést.
Gencsy Ferenc, Balkány, könyvelő, lakás, konvenció, fizetés megegyezés szerint.
Geszt János, Nagybaromlak, irnok, 40-50 korona fizetés, teljes ellátás.
Vágsellye község, segédjegyző, 1400 korona fizetés, 240 korona lakbér, 600 korona mellékes.
Vágsellye község, irnok, 3 korona napidíj.
Balogh János, Nőtines, irnok, 80-100 korona, teljes ellátás.
Körjegyzőség Ligetvár, irnok, teljes ellátás és havi 50 korona.
Bartha László, Tótszentpál, irnok, 1500 korona évi, 100 korona helyettesi díj.
Tombor Gyula, Fertőmeggyes, irnok, lakás, fűtés, világítás, kiszolgálás, havi 100 korona.
Kuryai körjegyzőség, irnok, évi 1800 korona, zárlatjövdelem.
Fekete Bertalan, Jásza, irnok, évi 1000 korona és teljes ellátás.
Barátkai körjegyzőség, irnok, 1400-1800 korona, 400-600 korona mellékjövdelem.
Községi jegyző, Remetelőröv, irnok, 50-150 korona, teljes ellátás és lakás

Gépezetek.

Klein Miksa, Solt, gépészsegéd, lakás, 800 korona készpénz és konvenció.
Kolozsvári Heinrich József, Kolozsvár, szerelő-gépész, fizetés megegyezés szerint.
Desszer Lajos, Nyirlugos, Dieselmotorkezelő, 100-120 korona és teljes ellátás.
Koncson János, Ugró, motorkezelő, 50 korona havi fizetés és teljes ellátás.
Kereskedelmi nyomda r. t. Fiume, 1 nyomdai gépmester.
Bárczay Gábor, Felsődobosza, 2 gépész, lakás és havi 250 korona készpénz.
Löwinger József, Vác, motorgépész, 12-15 korona.
Cserey Ferenc, Losonez, gépmunkás, 1-2 korona órabér.
Nagel Adolf, Budapest, Arany János-utca 10, varrógépmechanikus, lakás, világítás, fizetés megegyezés szerint.

Erdő-, mező-, határ-, éjjeli-nappali örök.

Jánosi Engel Gyula, Budapest, erdőőr, havi 160 korona, fűtés, lakbér: 120 korona.

Gróf Széchenyi Pál, Ötvöspuszta, csősz, évi 180 korona, 560 kilo gramm buza, 600 kg. rozs, 80 kg. árpa, 1200 négyzetöl tengeriföld, 100 négyzetöl kertiföld, 1-1/2 öl ülfá, 1 öl ágfa, sertéslegelő 3 darabra. Korpótlék minden 3 évben 10 korona, évente 654 l. tej.
Seltzer Adolf, Sajógömör, egy erdőőr, fizetés megegyezés szerint.
Szemző István, Kerény, két éjjeli ör, fizetés és konvenció.
Besseney Zoltán, Erdőgyarak, csősz, évi 80 korona, 12 köb buza, 24 kg. szalonna, 20 kg. só, egy hold tengerivetés, 100 négyzetöl veteményföld, legelő, lakás, tüzelő.
Nagy Károly, Dunaalmás, csősz, fizetés megegyezés szerint.

Ápolók.

Székesfővárosi Szegényházi Erzsébet-kórház, VII Alsóerdősor, 4 férfi-ápoló, havi 80 korona.
Székesfővárosi Szegényházi Erzsébet-kórház, 3 elmebetegápoló, havi 60 korona, bentlakás, koszt, ruha és cipő.

Gazdasági és munkafelügyelők.

Steiner M. és fiai, Budapest, munkafelügyelő, 200-250 korona fizetés, lakás és fűtés.
Özv. Tarnay Dezsőné, Tornaalja, munkafelügyelő, fizetés megegyezés szerint.
Somogyi Agost, Ercsi, majorgazda, 100 korona, lakás, élelmezés.
Gróf Béldi Kálmán, Zsibó, ispán, teljes ellátás, havi 100 korona.
Dr. Boros Béni, Honcztő, gazda, lakás, termény, készpénzfizetés, kert és illeményföld és konvenció.
Özvegy Tarnay Dezsőné, Tornaalja, gazda, fizetés megegyezés szerint.

Kertészek.

Bárczay Ilona, Tiszaeszlár, kertész, havi 50 korona és koszt.
Wertheimer Vilmos, Hontvarsány, konyhakertész, lakás, nőtlennek ellátás, fizetés megegyezés szerint.
M. kir. állami gyermekmenhely, kertész, havi 50 korona fizetés, élelmezés, lakás, teljes ellátás.
Országos Gyermekvédő Liga, kertész, 80 korona fizetés, teljes ellátás.
Krausz Gyula, Börcs, kertész, fizetés megegyezés szerint.
Dudevszky Béla, Alsóztrecova, kertész, havi 60 korona fizetés, teljes ellátás.
Márkus Zsigmondné, Tahi, kertész, 140 korona fizetés, lakás és egy kis föld.
Weinberger Samu, Gyulaháza, kertész, lakás, konvenció és készpénz.
Gróf Schönborn Buchheim Frigyes, Munkács, konyhakertész, lakás, fűtés, világítás, 1840 korona fizetés, 2 százalékos jutalék.
Dr. Barbul Illés, Lázari, dohánykertész, konvenció.
Nagy Károly, Dunaalmás, 3 kertész, fizetés megegyezés szerint.
Dr. Boda Dezső, Budapest, Margitkörtút 50, kertész, lakás, 150 korona fizetés.
Gara Béla, Dánszentmiklós, kertész, lakás, fűtés, készpénz és konvenció.

Asztalosok.

Berger Mayer, Máramarossziget, két bútorasztalos, lakás, fizetés megegyezés szerint.
Stenke Károly, Budapest, bútorasztalos, órabér.
Czell és Frank, Brassó, bútorasztalos, 8-11 korona napibér.
Löwinger József, Vác, 10 asztalossegéd, 8-12 korona bér.

Raktárnok.

Orenstein és Koppel, Budapest, segédkalkulátor, 80 korona hetifizetés, vasraktárkezelő, 60-70 korona heti fizetés.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek.

Báró König Károlyné, Tahi, házi-szolga, lakás, havi 100 korona fizetés.
Első budapesti családi olvasókör, Katona József-utca 3, folyóiratkezelő, 35-40 korona heti fizetés.
Rónai Rezső, Bustyaháza, postaszállító, fizetés megegyezés szerint.
Kir Járásbíró, Pozsony, szolga, 3 korona napidíj, 50 korona háborús segély.
Járásalapítványi kórház, Felsőőr, szolga, 25 korona fizetés, lakás, teljes ellátás.

Kocsisok.

Bárczay Ilona, Tiszaeszlár, kocsis, konvenció fizetés.
Özv. Linzboth Mihályné, Pozsony-Püspöki, kocsis, fizetés megegyezés szerint.
Gróf Széchenyi Pál, Ötvöspuszta, kocsis, 180 korona készpénz, konvenció.

Lakatosok.

Czell és Frankl, Brassó, műlakatossegéd, napibér 8-11 korona.
Mayerszky Barnabás, Nyiregyháza, két géplakatos, 8-14 korona napibér.

Vincellérek.

Donogány Gergely, Szilágysomlyó, vincellér, fizetés megegyezés szerint.
Löbl Sándor, Budapest, Nagy János-utca 7, vincellér, fizetés megegyezés szerint.
Krausz Gyula, Börcs, vincellér, fizetés megegyezés szerint.
Lajos Győző, Rozsnyó, vincellér, lakás, évi bér 1200 korona.
Schwarz Jakab, Túrje, vincellér, 200 korona fizetés, konvenció.
Dr. Metzker József, Nyergesujfalu, vincellér, fizetés megegyezés szerint.
Dr. Vámos Béla, Ipolyság, vincellér, lakás, fűtés, 150 korona fizetés és konvenció.

Szabók

Bátorffy Lajos, Eger, papi szabó, lakás, ellátás, fizetés megegyezés szerint.
Répaszky Gyula, Kassa, 2 szabó, fizetés megegyezés szerint.

Béres, gazdasági cseléd.

Gróf Széchenyi Pál, Ötvöspuszta, két gulyás, évi 180 korona készpénz és konvenció.
Gróf Bolza Pál, Szarvas, béres, 130 korona készpénz és konvenció.
Strasser Samu, Garamszentkereszt, lakás, fűtés és konvenció.
Gróf Széchenyi Pál, Ötvöspuszta, 13 béres, 180 korona készpénz és konvenció.
Özv. Tarnay Dezsőné, Tornaalja, földműves, fizetés megegyezés szerint.
Gödöllői m. kir. koronauradalom isaszegi g. kerület intézősege Isaszeg, földműves, lakás, évi 300 korona fizetés és konvenció.

Különfélék.

Winter A. és társa, Szeged, Fűrészmunkás, napi 9 korona bér.
Seltzer Adolf, Sajógömör, 2 gazdasági faragó, fizetés megegyezés szerint.
Klein Gyula, Barcs, mezőgazdasági faárúkesztő, napszám 10-12 korona.
Hazai likőr, rum és szeszárúgyár r. t., Budapest, kádársegéd, heti 100 korona bér.
Zambach Albert, Pozsony, két kádár, fizetés megegyezés szerint.
Magyar Államvasuti jóléti órásműhely Budapest, órás, 10 korona napibér, lakás és ellátás.
Hirschenhauser Testvérek, Pádé, kovács, 600 korona készpénz, lakás, fűtés és konvenció.
Szigrin Lajos, Troléza, kefekötőmunkás, fizetés megegyezés szerint.
Gross Péter, Feketehalom, kerékgyártó, lakás, fűtés, fizetés 150 korona és konvenció.
Okolicsányi Zoltán, Vaskoh, kőfaragó, fizetés megegyezés szerint.
Gross Péter Feketehalom, molnár, lakás, fűtés, havi 150 korona fizetés.
Geiringer Károly, Zsadány, kulcsár, évi fizetés megegyezés szerint és teljes ellátás.
Orenstein és Koppel, Budapest, portás, 60-70 korona hetibér.
Loboda József, Besztercebánya, borbély, fizetés megegyezés szerint.
Özvegy Szabeni László, Sepsiszentgyörgy, borbély, 60-70 korona, lakás és ellátás.
Mayerszky Barnabás, Nyiregyháza, három vasesztergályos, napi 8-10 korona fizetés.

A fent hirdetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 óg.

